

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Moniky Javorové a soudců JUDr. Miroslavy Honusové a JUDr. Martina Láníčka ve věci

žalobce: **M. M.**
zastoupený advokátem Mgr. Ladislavem Bártou
sídlem Purkyňova 787/6, 702 00 Ostrava

proti
žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**
sídlem náměstí Hrdinů 1634/3, 140 21 Praha 4

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 31. 7. 2018, č. j. MV-79110-4/SO-2018, ve věci
povolení k přechodnému pobytu

takto:

Shodu s prvopisem potvrzuje

- I. Rozhodnutí Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců ze dne 31. 7. 2018, č. j. MV-79110-4/SO-2018, **se zrušuje** a věc se **vrací** žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná **je povinna** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 44 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku, k rukám zástupce žalobce Mgr. Ladislava Bárty, advokáta se sídlem v Ostravě, Purkyňova 787/6.
- III. Žalovaná **je povinna** zaplatit České republice na účet Krajského soudu v Ostravě plnou náhradu nákladů řízení, jejíž výše a splatnost bude určena v samostatném usnesení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se domáhal zrušení výše uvedeného rozhodnutí žalované, jímž bylo zamítnuto žalobcovo odvolání proti usnesení Ministerstva vnitra (dále jen „správní orgán prvního stupně“) ze dne 27. 2. 2018, čj. OAM-3582-3/PP-2018, kterým správní orgán prvního stupně zastavil řízení o žalobcově žádosti o vydání povolení k přechodnému pobytu podle tehdejšího § 169r odst. 1 písm. j) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění zákona číslo 222/2017 Sb. (dále jen „zákon o pobytu cizinců“). Důvodem pro zastavení řízení byla podle shodného závěru obou správních orgánů skutečnost, že žalobce podal žádost v době, kdy nebyl oprávněn k pobytu na území České republiky.
2. Žalobce v žalobě mimo jiné namítal, že § 169r odst. 1 písm. j) zákona o pobytu cizinců je neaplikovatelný s ohledem na jeho nesrozumitelnost a považuje jej za zjevný legislativní, gramatický a logický zmetek, podle kterého nelze v pobytovém řízení postupovat. Žalovaná se s touto žalobcovou odvolací námitkou vypořádala nepřezkoumatelně, když pouze uvedla, že jí nepřísluší hodnotit domnělou ústavnost či protiústavnost právních norem, její povinností je postupovat v souladu s platnými právními předpisy. Žalobce popřel, že by se v době podání žádosti nacházel na území České republiky nelegálně, protože s ním probíhalo řízení o správním vyhoštění a po dobu jeho trvání pobývá podle žalobcova názoru cizinec na dotčeném území oprávněně.
3. Žalovaná navrhla zamítnutí žaloby. Poukázala na to, že žalobce v době podání žádosti o povolení k přechodnému pobytu nedisponoval žádným pobytovým oprávněním na území České republiky, a proto nebylo možné jeho žádost věcně projednat.
4. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 zákona č. 150/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů – dále jen „s.ř.s.“), a dospěl k závěru, že rozhodnutí je nutno zrušit.
5. Z obsahu správního spisu krajský soud zjistil, že žalobce podal dne 26. 2. 2018 na formuláři předepsaném pro žádosti občanů Evropské unie a jejich rodinné příslušníky žádost o povolení k přechodnému pobytu na území České republiky. Správní orgán prvního stupně řízení o žádosti zastavil podle § 169r odst. 1 písm. j) zákona o pobytu cizinců

s odůvodněním, že žalobce podal žádost v době, kdy nebyl podle zákona o pobytu cizinců oprávněn pobývat na území České republiky. Proti usnesení o zastavení řízení podal žalobce odvolání, v němž namítal jednak nesprávný výklad § 169r odst. 1 písm. j) zákona o pobytu cizinců ze strany správního orgánu prvního stupně a dále jeho protiústavnost. Žalobce poukazoval na řízení o správním vyhoštění, které s ním bylo v době podání žádosti vedeno, a prosazoval výklad, podle kterého cizinec až do právní moci rozhodnutí o správním vyhoštění pobývá na příslušném území legálně, a to i pro účely § 169r odst. 1 písm. j) zákona o pobytu cizinců. V rámci námitky protiústavnosti dotčeného zákonného ustanovení žalobce tvrdil, že se jedná o zjevný legislativní, gramatický a logický zmetek (v této části odvolání argumentoval shodně jako v žalobě) a dále poukazoval na praktické důsledky jeho aplikace spočívající v zastavení všech řízení o žádostech rodinných příslušníků podaných na zastupitelských úřadech, což podle jeho názoru nemůže obstát z hlediska ústavně zaručených občanských práv a svobod. O odvolání rozhodla žalovaná napadeným rozhodnutím. Žalovaná se podle odůvodnění napadeného rozhodnutí ztotožnila se závěrem správního orgánu prvního stupně, tedy že žalobce v době podání žádosti o povolení k přechodnému pobytu nebyl oprávněn pobývat na území České republiky. Žalovaná současně odmítla názor žalobce, podle kterého je oprávněn pobývat na území na základě vedeného řízení o správním vyhoštění. Řízení o správním vyhoštění sice skutečně se žalobcem probíhalo, takové řízení však podle odůvodnění napadeného rozhodnutí nelegalizuje jeho pobyt na území. Žalovaná v odůvodnění poukázala na situaci, která by v důsledku akceptace názoru žalobce nastala, kdy by cizinec bez jakéhokoliv oprávnění k pobytu získal takové oprávnění pouze s ohledem na vedení řízení o jeho vyhoštění. Takový výklad považuje žalovaná za nelogický a proti smyslu zákona o pobytu cizinců. K námitce protiústavnosti se žalovaná vyjádřila tak, jak citoval žalobce v žalobě. Žalovaná vyhodnotila odvolání jako nedůvodné, proto jej zamítla a prvostupňové rozhodnutí potvrdila.

6. Krajský soud především uvádí, že žalovaná se v odůvodnění napadeného rozhodnutí zabývala odvolací námitkou protiústavnosti. Z jejího – byť stručného – vyjádření v posledním odstavci na str.3 rozhodnutí je jednoznačně seznatelný její názor, že správnímu orgánu nepřisluší zabývat se právními normami z hlediska jejich ústavnosti, správní orgán se jimi má řídit. Žalovaná tedy neopomněla žalobcovu odvolací námitku a její rozhodnutí je po této stránce přezkoumatelné.
7. Krajský soud však považuje za podstatné, že Ústavní soud nálezem ze dne 27. 11. 2018, sp. zn. Pl. ÚS 41/17, zrušil mimo jiné sporný § 169r odst. 1 písm. j) zákona o pobytu cizinců, a to dnem vyhlášení nálezu ve Sbírce zákonů. Ústavní soud odůvodnil zrušení uvedeného zákonného ustanovení jeho rozporem s článkem 10 odst. 2 a článkem 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, neboť cizinci odnímá ochranu před možným neoprávněným zásahem do jeho soukromého a rodinného života a brání nejen pokračování správního řízení, ale v konečném důsledku i následnému přístupu k soudu (v podrobnostech viz body 51 až 58 nálezu). Nález byl vyhlášen ve Sbírce zákonů pod číslem 16/2019 Sb. dne 21. 1. 2019 a tímto dnem přestal být § 169r odst. 1 písm. j) zákona o pobytu cizinců platnou součástí právního řádu České republiky.
8. Krajský soud se následně zabýval otázkou, jaký vliv na přezkoumávanou věc má skutečnost, že ke zrušení dotčeného zákonného ustanovení došlo formálně až ke dni

vyhlášení derogačního ústavního nálezu ve Sbírce zákonů. Platí totiž, že podle § 75 odst. 1 s.ř.s. správní soud přezkoumává napadené rozhodnutí podle skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, a že podle § 71 odst. 2 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Ústavním soudu“), zůstávají pravomocná rozhodnutí vydaná na základě právního předpisu, který byl zrušen, nedotčena (kromě trestních rozsudků, které nabyly právní moci, ale nebyly dosud vykonány). Výkladem § 71 odst. 2 zákona o Ústavním soudu se již mnohokrát zabývaly jak soudy obecné soudní soustavy, tak také Ústavní soud. Nejvyšší správní soud již v rozsudku ze dne 13. 5. 2003, č. j. 7 A 146/2001 - 29, publ. pod číslem 2/2003 Sb. NSS uvedl, že *„zruší-li Ústavní soud některé ustanovení zákona pro jeho neústavnost, odpovídá principu oprávněného očekávání, aby soud v přezkumném řízení zrušil rozhodnutí správního orgánu, které se o ně opírá.“* Uvedený právní názor zdůvodnil Nejvyšší správní soud tím, že při přezkoumání zákonnosti rozhodnutí není správní soud vázán ustanovením takto zrušeného zákona, ale musí dbát nálezu Ústavního soudu. Za významnější z hlediska interpretace § 71 odst. 2 zákona o Ústavním soudu krajský soud považuje ústavní náleze ze dne 13. 5. 2014, sp. zn. II. ÚS 3764/12 (rozhodnutí Ústavního soudu jsou dostupná na stránkách www.usoud.cz), ve kterém Ústavní soud navázal na svou starší judikaturu a konstatoval, že možnost retroaktivního účinku derogačního nálezu Ústavního soudu závisí v podstatné míře na povaze dotčeného právního vztahu, tedy zda jde o vztah vertikální, tj. mezi jednotlivcem a veřejnou mocí, nebo horizontální, tj. mezi jednotlivci navzájem. Zatímco v případě vertikálních právních vztahů je výše popsán retroaktivní účinek zásadně přípustný, je-li v neprospěch veřejné moci, v ostatních případech, kdy zrušení protiústavního zákona působí v neprospěch jednotlivce, je naopak zásadně vyloučen. Pro účely přezkumu správních rozhodnutí ve správním soudnictví pak Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 13. 3. 2008, č. j. 5 Afs 7/2005 - 127 (dostupném na www.nssoud.cz) dodal, že *„jakkoliv platí obecná zásada, podle níž zrušovací nálezy Ústavního soudu mají v řízení o kontrole norem účinky ex nunc a nikoliv ex tunc [...] představuje vyslovení interpretativního výroku Ústavním soudem o protiústavnosti právního předpisu překážku jeho aplikace v těch případech, kdy by ještě tato aplikace připadala v úvahu. Jinak řečeno, citovaný náleze Ústavního soudu sice nemůže vyvolat možnost opětovného otevření těch případů, které již byly pravomocně ukončeny; zároveň však platí, že právní názor v něm obsažený nelze opomenout tehdy, pakliže se jedná o řízení dosud neskončená, a to i včetně těch řízení, které dobíhají u správních soudů. V těchto případech má (pouhý) interpretativní výrok Ústavního soudu pro aplikační praxi v podstatě stejný význam a smysl jako výrok, kterým se ruší právní předpis.“* S uvedenými závěry se také krajský soud ztotožňuje a nemá důvod postupovat v projednávané věci jinak. Krajský soud pro účely tohoto soudního přezkumu uzavírá, že v řízení o přezkumu správního rozhodnutí mezi orgánem veřejné moci a jednotlivcem by správní soud neměl právní předpis zrušený pro rozpor s ústavním pořádkem aplikovat v neprospěch jednotlivce, byť by napadené rozhodnutí bylo vydáno za jeho (formální) účinnosti.

9. Podle odůvodnění předmětného ústavního nálezu se v případě § 169r odst. 1 písm. j) zákona o pobytu cizinců jednalo od počátku o protiústavní ustanovení a nemůže být pochyb o tom, že bylo v neprospěch žalobce v jeho vztahu k orgánu veřejné moci, neboť tomuto orgánu umožňovalo za podmínek v něm stanovených zastavit řízení o žádosti cizince o povolení k přechodnému pobytu, aniž by došlo k jejímu věcnému přezkumu, tj. k posouzení, zda cizinec splňuje hmotněprávní podmínky pro vydání požadovaného

pobytového oprávnění. Z výše rozvedených důvodů proto krajský soud nemohl při přezkumu napadeného rozhodnutí zrušené zákonné ustanovení aplikovat, protože ani nebylo možné k žalobním námitkám přezkoumat, zda podmínky pro zastavení řízení uvedené v tomto ustanovení byly splněny či nikoliv. Za této situace ztrácí napadené rozhodnutí svůj zákonný podklad a krajskému soudu nezbývá, než jej i z toho důvodu zrušit podle § 78 odst. 1 s.ř.s. pro rozpor s právními předpisy.

10. Krajský soud tedy napadené rozhodnutí podle § 78 odst. 1 s.ř.s. zrušil a současně rozhodl podle § 78 odst. 4 s.ř.s. o vrácení věci žalované k dalšímu řízení. V další fázi správní orgány opětovně posoudí žalobcovu žádost podle relevantní právní úpravy, a to bez zřetele k již zrušenému § 169r odst. 1 písm. j) zákona o pobytu cizinců.
11. Žalobce byl v řízení procesně úspěšný, a podle § 60 odst. 1 s.ř.s. má proto právo na náhradu nákladů řízení. Jím vynaložené náklady tvoří poštovné v částce 44 Kč za podání žaloby. Určení platebního místa vyplývá z přiměřeného (§ 64 s.ř.s.) použití § 149 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o.s.ř.“). Délku pariční lhůty krajský soud prodloužil oproti obecné délce stanovené v § 160 odst. 1 o.s.ř. na 30 dnů od právní moci rozsudku, protože rozsudky správních soudů nabývají právní moci již okamžikem doručení (§ 54 odst. 5 s.ř.s.).
12. Výrokem III. soud stanovil žalované povinnost úhrady nákladů řízení žalobce České republiky, neboť žalobce byl v řízení zastoupen ustanoveným advokátem a jedná se tak o náklady řízení žalobce, které platí stát ve smyslu § 64 s.ř.s., § 149 odst. 2 o.s.ř. Jelikož výše těchto nákladů nebyla ke dni vyhlášení rozsudku známa, rozhodl soud, že o výši těchto nákladů bude ve smyslu § 151 odst. 6 o.s.ř. rozhodnuto v samostatném usnesení.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **je možno** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

Nesplní-li povinná, co jí ukládá vykonatelné soudní rozhodnutí, může se oprávněný domáhat nařízení výkonu rozhodnutí (exekuce).

Ostrava 16. května 2019

JUDr. Monika Javorová
předsedkyně senátu